

6. Zabolotnyi I. (2022) Samoosvita maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u protsesi profesiinoy pidhotovky [Self-education of future music teachers in the process of professional training] : Molod i rynek. №5 (203). S. 139–142. [in Ukrainian]
7. Kompetentnisnyi pidkhdid u suchasni osviti : svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy (2004) [Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives] : Biblioteka z osvitoi polityky. K. : K.I.S., 112 s. [in Ukrainian]
8. Kuzmichova V. A. (2021) Formuvannya vokalnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v klasi «post-anovka holosu [Formation of vocal competence of future music teachers in the class "voice production] : Professional art Education. Vol. 2(1). S. 28–34. [in Ukrainian]
9. Pastushenko L.A. (2017) Pedagogichna tekhnolohiia rozvytku profesiinoy kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u vyshchykh mystetskykh navchalnykh zakladakh : [Pedagogical technology for the development of professional competence of future teachers of musical art in higher art educational institutions] : dys. ... kand. ped. nauk: Rivne. 244 s. [in Ukrainian]
10. Savko T.P., Dudash A.M (2020) Kreatyвна svoboda, samorozvytok ta aktyvizatsiia diialnosti vchytelia muzychnoho mystetstva [Creative freedom, self-development and activation of the activity of a music teacher]. Osvita i nauka. Vyp. 2(29). S. 110–112. [in Ukrainian]
11. Ulianova V. S. (2020) Pidvyshchennia rivnia profesiinoy kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Increasing the level of professional competence of the future music teacher] : Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogichni nauky № 2 (35). S. 148–152. [in Ukrainian]
12. Fedorenko O.H. (2014) Sutnist i struktura samoosvitnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia tekhnolohii [The essence and structure of the self-educational competence of the future technology teacher]: Visnyk KhDAK. Vyp. 43. S. 276–281. [in Ukrainian]
13. Yatsyshyn I. V., Taietska B. I. (2021) Napriamy pidvyshchennia kvalifikatsii ta samoosvity vykladacha muzychnoho mystetstva u suchasnomu tsyfrovomu suspilstvi [Areas of professional development and self-education of a music teacher in the modern digital society] : Wloclawek, Republic of Poland. P. 93–97. [in Poland]

Wang Xiang. Self-education competence of future music teachers

The paper deals with the notion of self-educational competence, which is acquired by future music teachers gradually on the basis of critical thinking, dialogic musical perception, formation of independent judgments and evaluations perceived by art phenomena, artistic and pedagogical experience. Accordingly, without mastering self-educational competence, future music teachers will not be able to reach the heights of musical pedagogical skill. It has been revealed the importance of the formation of self-educational competence, the ability to independently search for knowledge, independent activity and readiness for self-education throughout life is substantiated in the Law of Ukraine "On Education" and the National Doctrine of the Development of Education in Ukraine in the 21st Century. Self-education is considered, on the one hand, as a need and ability of an individual, and on the other, as a component of the structure of the education system of Ukraine. It has been determined that current development and informatization of society, dynamism of changes in educational technologies, growing volumes of educational and scientific information, constant updating of approaches to the implementation of certain professional tasks, increasing the level of mobility of specialists lead to the emergence of a contradiction between the professional training of future music teachers and the professional requirements established by the present. It is impossible to form lifelong knowledge in future music teachers, so this problem is particularly acute. If future music teachers do not constantly and systematically master new professional knowledge, they will not be able to prepare competitive, highly qualified specialists with innovative and creative thinking. Therefore, it has been proved an urgent need to form future teachers' motivation for self-education, the ability to work with modern sources of knowledge, intensively and thoroughly develop their intellectual potential. Therefore, the problem of developing favorable pedagogical conditions for the formation of self-educational competence of future music teachers becomes important for pedagogical theory and practice.

Key words: self-educational competence, future music teachers, self-educational training, self-educational activity.

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.04>

Васкевич О. Є.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДИЗАЙНУ

У статті доведено, що інтеграція країни до світового освітнього простору ставить перед закладами вищої освіти нові вимоги до майбутньої професійно-педагогічної діяльності здобувачів. Відзначено доцільність дослідження досвіду провідних зарубіжних закладів дизайн-освіти та аналізу їх здобутків для адаптації світових педагогічних практик підготовки викладачів дизайну до вітчизняних умов. Досліджено досвід підготовки майбутніх викладачів дизайну в європейських країнах (Великобританії, Німеччині, Норвегії, Італії) та США. Визначено специфічні ознаки, які обумовлені національними особливостями побудови системи дизайн-освіти, а також спільні риси. За результатами дослідження сформовано напрями, які представляють інтерес в контексті модернізації вітчизняної системи вищої освіти в галузі підготовки викладачів дизайну. А саме: активна реалізація механізму дуальної освіти; створення умов для отримання безперервної освіти та забезпечення наступності між різними ступенями через розробку різнорівневих програм; поєднання теоретичної та практичної підготовки, підвищення уваги до практичної спрямованості програм; врахування інтересів здобувачів при виборі навчальних компонент,

превалювання практичних і спеціалізованих дисциплін; можливість вибору профільних курсів та формування індивідуальної траєкторії для здобувачів; використання активних методів навчання, спрямованих на формування професійного мислення майбутніх фахівців; створення творчої атмосфери на заняттях, залучення здобувачів до різноманітних творчих конкурсів; значна увага до проєктної діяльності; використання інформаційно-комунікаційних технологій; застосування критики як методу оцінювання результатів освітньої діяльності; підвищення рівня самостійності й відповідальності студентів, зростання часу на самостійну роботу здобувачів та приділення значної уваги формам та методам її організації. Зазначено, що такі вектори вдосконалення освіти (за умов адаптації) сприятимуть підвищенню якості фахової підготовки майбутніх викладачів дизайну, розкриттю їх творчого потенціалу.

Ключові слова: професійна освіта, викладачі дизайну, закордонний досвід, заклад вищої освіти, педагогічні технології, професійна діяльність, метод проєктів, освітній процес.

Професійна підготовка майбутніх фахівців здійснюється у відповідних закладах освіти, де здобувач оволодіває системою необхідних знань, навичок та компетенцій, актуальних на сучасному ринку праці а успішність цього процесу в значному ступені залежить від педагогічної майстерності викладачів, «їх наукового та творчого потенціалу, рівня загальної та психологічної культури» [1, с. 137].

Дизайн є однією з затребуваних професій на ринку праці. Проте впливи сучасних тенденцій, динаміка процесів вимагає вирішення ряду завдань в сфері підготовки викладачів для цієї сфери професійної діяльності.

В умовах модернізації системи вітчизняної вищої освіти, зокрема і в сфері дизайну, виникає необхідність перегляду і переосмислення її змісту, запровадження інноваційних технологій навчання з врахуванням провідних педагогічних досягнень, підвищення якості та спроможності забезпечити здобувачу «можливість самостійно досягати життєвої мети, творчо самоутверджуватися у різних соціальних сферах» [2, с. 141].

Інтеграція країни до світового освітнього простору ставить перед закладами вищої освіти нові вимоги до майбутньої професійно-педагогічної діяльності здобувачів, привертає увагу до досвіду професійної підготовки викладачів дизайну в навчальних закладах провідних країн світу, які використовують прогресивні ідеї та сучасні концепції і методи навчання, проводять педагогічні експерименти, спрямовані на наближення до реальних умов професійних ситуацій, залучення до творчої діяльності, опанування практичних аспектів розв'язання професійних завдань та проблем, первинну професійну і соціальну адаптацію, що впливає на готовність майбутнього фахівця до професійної діяльності та надає йому змогу бути успішним і затребуваним на ринку праці.

Безумовно, розвиток професійної освіти дизайнерів в кожній країні має свою специфіку, яка обумовлена історичним корінням, сучасними тенденціями розвитку, особливостями впливу державної політики. Але дослідження досвіду провідних зарубіжних закладів дизайн-освіти та аналіз їх здобутків, імплементація світових педагогічних практик в сфері підготовки викладачів дизайну (при адаптації до вітчизняних умов), набуває особливої уваги, що актуалізує тематику даної роботи.

Питанням запровадження та розвитку класичного дизайну в систему професійної освіти присвячено праці В. Вдовиченка [1], Т. Ніколаєвої [2], Т. Шафранської [2] та інших.

Сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців в цій сфері в Україні, особливостям викладання дизайну у педагогічних закладах приділено увагу в працях Є. Антоновича [3], С. Прищенко [4], В. Тягура [5] тощо.

Дослідження світових тенденцій підготовки викладачів дизайну, аналіз методів та форм викладання у закладах вищої освіти провідних країн знаходяться в полі зору таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: Б. Блер [6], А. Девіс [7], Н. Дерев'яно [8], А. Дяченко [9], Р. Сара [10], О. Фурса [11] та інших.

Проте, слід зазначити, що динамічність розвитку системи освіти, в тому числі і в галузі дизайну, що цілком віддзеркалює трансформаційні процеси, які відбуваються у суспільстві, потребує більш глибокого дослідження з опрацюванням досвіду підготовки викладачів дизайну в провідних вищих країн, де розвиток освіти є одним пріоритетних напрямів.

Метою статті є дослідження закордонного досвіду підготовки викладачів дизайну та визначення здобутків, які представляють інтерес для адаптації до вітчизняних умов.

Результати аналізу закордонного досвіду підготовки майбутніх викладачів дизайну дозволяє констатувати, що одними зі світових лідерів в цій сфері виступають європейські країни (Великобританія, Нідерланди, Німеччина, Італія та інші), які запроваджують дуальну систему навчання, що базується на соціальному партнерстві та в контексті професійної освіти передбачає «взаємодію професійних закладів освіти з усіма суб'єктами ринку праці, його інститутами та спрямовано на максимальне узгодження та реалізацію інтересів усіх учасників цього процесу» [4, с. 337].

Слід вказати, що підготовка майбутніх викладачів дизайну в цих країнах спрямована на створення організаційно-педагогічних умов для розвитку як особистісного так і творчого потенціалу здобувачів з широким світоглядом, що забезпечують наступність у здобутті безперервної освіти, розробку системи компетентностей, яка сприяє адаптації в соціумі, мотивують до навчання протягом життя, опанування нових знань і постійного саморозвитку та сприяють формуванню індивідуального професійного стилю.

Так, у закладах вищої освіти Великобританії значна увага приділяється затребуваності майбутніх фахівців, що реалізується шляхом використання різноманітних підходів (як раціональних, так і творчих) та формування комунікативних навичок і практичної спрямованості через контактування з практикуючими дизайнерами.

Особливі акценти з боку педагогів в Британії робляться на виховному аспекті. В цьому контексті викладачі дизайну дотримуються принципу стосовно того, що «дизайнерська освіта має готувати фахівців до швидкоплинних змін у самому суспільстві», тому вона повинна «не тільки інтегрувати загальні та спеціальні знання, уміння і навички, а й формувати риси особистості, необхідні для активного сприймання змін у світі [7, с. 38].

Тому, серед основних рис, які формуються у майбутніх фахівців, слід звернути увагу на такі, як: автономність та незалежність; чутливість, інтерес до світу речей, його різноманітності та єдності; ментальна активність та відповідальність; аналітичність, критичність та самокритичність мислення; здатність до спілкування з широким загалом людей не тільки вербальними засобами у процесі мовного контакту, а й за допомогою письмових текстів, рисунків, схем, креслень [8, с. 118], що досягається запровадженням у навчальний процес активних методів навчання (тренінгів, ігор тощо).

Підготовка майбутніх викладачів технологій, в тому числі і в сфері дизайну, в Норвегії, відповідно з визначеними завданнями освіти, спрямована на збереження і розвиток самобутності культурної спадщини суспільства. Тому, програмно зміст підготовки викладачів дизайну підпорядкований цій вимозі та надає здобувачам вибір з широкого кола навчальних компонентів, які спрямовані на вирішення цього завдання [11, с. 173].

Зазначимо, що отримати відповідну вищу освіту в Норвегії можливо на базі таких навчальних закладів, як:

- університети, які вважаються науково-дослідними центрами та акцентовані на теоретичних дисциплінах (мистецтва, гуманітарні, природничі науки), при цьому термін підготовки бакалаврів складатиме 3 роки, магістра – 5 років, а доктора філософії – 8 років;
- університетські коледжі, які, на відміну від університетів є спеціалізованими професійними вищими навчальними закладами, які надають можливість студенту оволодіти професією вчителя та отримати диплом за освітнім ступенем бакалавра.

Підготовка здобувачів здійснюється на основі навчального плану, який містить інтегровані предметні цикли та вважається основою для розробки власної ефективної предметної навчальної програми викладача. Звертаючи увагу на гнучкість моделі технологічної освіти Норвегії зазначимо, що освітні модулі та час їх вивчення здобувачами в закладах вищої освіти (коледжах і університетах) визначаються згідно їх індивідуальних планів та потреб, що дозволяє обрати індивідуальні траєкторії розвитку.

Творчість у всіх її проявах визначена як найважливіша складова навчальної програми підготовки майбутнього викладача дизайну в Норвегії [11, с. 174].

Як і в інших європейських країнах, при професійній підготовці майбутніх викладачів дизайну, систематично використовуються активні методи навчання (ділові ігри, «мозковий штурм», індивідуальні та групові проекти), урізноманітнення яких в комплексі, дозволяє максимально «занурити» студентів до професійної діяльності, трансформуючи теоретичні знання у практичні вміння та навички в сфері дизайну, досягти творчого розвитку особистості, розкрити внутрішній потенціал кожного. Навчальний план передбачає проходження педагогічної практики, а також створення умов для академічної мобільності здобувачів.

Крім того, необхідною умовою при підготовці майбутніх викладачів в сфері дизайну в Норвегії є участь у наукових дослідженнях.

Значний досвід професійної освіти в сфері дизайну накопичено в Німеччині, де підготовка здійснюється в школах дизайну, в яких здобувачі мають змогу опанувати теоретико-методичні та практичні засади, відвідуючи відповідні курси.

Дослідники справедливо відзначають, що методика навчання майбутніх викладачів дизайну у німецьких вищих школах передбачає поступове формування системного дизайнерського мислення (проектного, образного, системного, творчого), орієнтованого на загальні знання про предмет проєктування, які послідовно використовуються для розв'язання конкретних задач з врахуванням екологічності, економічності, технологічності, дизайн-проекту [6, с. 46].

Як і в більшості європейських вишів, в німецькій професійній дизайн-освіті значний акцент робиться на розвиток практичної складової шляхом використання активних методів навчання (вернісажів, конкурсів, ігор та інших).

Науковці зазначають, що для активізації професійного мислення застосовуються методи абстрактно-образних асоціацій, об'ємного пошуку, комбінаторного пошуку, будівельного конструктора, конструктивно-технологічних відповідностей, відкритої форми та інші [9, с. 8], що уможливується шляхом використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Підготовка дизайнерів у вищих навчальних закладах Італії характеризується різноманітністю принципів та підходів, але віддзеркалює загальноєвропейську тенденцію застосування проєктної методики навчання, яка, на відміну від раніше означених країн, зазнала впливу значної кількості педагогічних експериментів.

При цьому їх характерною рисою є не стільки орієнтація на засвоєння відповідної системи навичок і знань, скільки формування власної схильності до пізнання на фоні повного врахування інтересів здобувачів.

Дослідники відзначають, що характерною рисою методики викладання італійської школи є величезний вплив особистості викладача на концепцію дизайну («радикальний дизайн», «проектування без методів» та інших), а отже, і на цільову установку навчання [9, с. 10].

Значний інтерес представляє вдале поєднання при підготовці майбутніх викладачів дизайну теоретичної та практичної складових (зі значним превалюванням останньої), що передбачає вивчення комплексу освітніх компонент, серед яких представлені: художні дисципліни, архітектура, інжиніринг, технічні та економічні дисципліни.

Зазначимо, що проєктний метод, який виступає стимулом для розвитку творчих можливостей здобувачів, а також використання сучасних технологій є одними з найважливіших в італійській дизайн-освіті.

При значній частці самостійної роботи, значну роль у формуванні професійного мислення майбутніх фахівців відіграє сформована навчальними закладами ефективна система семінарів, яка найчастіше передбачає дискусії та обговорення вивченого матеріалу, але активно використовуються й майстер-класи.

Цілоком погоджуємось з науковцями, які визначають важливість того, що кожний семестр, протягом тижня, здобувачі працюють у дизайн-студіях або компаніях, посилюючи на практиці набуті знання, опановують авторські дизайн-методи. Тому, у навчальному процесі приймають участь як італійські дизайнери, так і керівники провідних компаній. Крім того, студенти італійських закладів вищої освіти беруть участь у різноманітних тренінгових програмах, експериментальних дизайнерських лабораторіях, які спрямовані на формування професійного дизайнерського мислення, яке поєднує погляд художника та інженера, менеджера і психолога [9, с. 11].

Одним з найпоширеніших методів поточного, підсумкового оцінювання професійно-орієнтованих дисциплін та оцінювання проєктів широко застосовується такий метод, як критика, на ефективність якого звертається увага в більшості країн Європи. Такий вид оцінювання здійснюється за результатами обговорення професійних питань між викладачем та здобувачем; перед представленням проєкту для прикінцевої презентації; при представленні продукту аудиторії або завантаженні результатів роботи в онлайн-середовище тощо.

Так, на думку педагогів [6, с. 47; 9, с. 12], критика як вид оцінювання дає можливість студентам донести свої думки до аудиторії, критично мислити і отримати необхідний зворотній зв'язок.

Як і в інших європейських вишах, здобувачі проходять тримісячне стажування в компанії, де виконують дипломний проєкт (груповий або індивідуальний), який потребує прийняття професійних рішень.

Для підготовки фахівців в сфері дизайну в США, запроваджена багатоступенева система освіти, а в ряді університетів пропонуються відповідні навчальні програми та курси:

- для отримання ступеня бакалавра в галузі науки і мистецтва (BA або BS) – одна або декілька чотирирічних програм. При цьому якщо перші два роки в навчальному плані здобувачів присутній широкий спектр предметів, то після цього періоду студенти обирають майбутню спеціальність (major) і наступна частина програми присвячена вивченню профільюючих дисциплін. Крім того, здобувачі мають змогу отримати суміжну спеціальність (minor);

- для отримання ступеня магістра – триває один рік, орієнтуючи на підготовку педагогічних і молодших наукових кадрів;

- для отримання ступеня доктора наук (PhD) – передбачає трирічну підготовку.

Серед таких закладів освіти: Єльський університет (до його складу входить коледж з навчанням на рівні бакалаврату, вища школа мистецтв і наук, а також десять професійних шкіл); Центр творчих досліджень у Детройті, «Центр мистецтв» у Пасадені тощо.

Слід вказати, що в навчальних закладах США при підготовці дизайнерів відсутня стандартизація, тобто єдина програма навчання, а навчальні заклади мають майже повну автономію, використовуючи індивідуальний підхід, який надає викладачам вільний вибір форм та методів навчання, дозволяє створення власних авторських програм, що, на думку дослідників [9, с. 13], додає системі навчання різноспрямованості, готує майбутнього фахівця до самостійного творчого вирішення складних професійних проблем.

Але, разом з тим, спільним для всіх програм при підготовці майбутніх викладачів дизайну в цій країні є значний акцент на вдосконаленні прикладних навичок та практичній спрямованості підготовки, що втілюється через: запровадження проєктного підходу (з реалізацією власних проєктів за наданих умов: ринкові умови, обмеженість бюджету або термінів підготовки тощо), обов'язкове проходження здобувачами виробничої практики, а також забезпечується наданням можливості стажування в різноманітних компаніях, в тому числі, міжнародних (протяг одного семестру). Зазначимо, що розвиток академічної мобільності є характерною рисою підготовки дизайнерів в США.

Висновки. Таким чином, країни Європи та США мають значні напрацювання в сфері підготовки майбутніх викладачів дизайну. Дослідження їх здобутків в цій галузі дозволило виокремити як специфічні ознаки, які обумовлені національними особливостями побудови національної системи дизайн-освіти, так і спільні риси. Серед останніх, в контексті модернізації вітчизняної системи вищої освіти, вважаємо доцільним звернути увагу на такі, як: активна реалізація механізму дуальної освіти; створення умов для отримання безперервної освіти та забезпечення наступності між різними ступенями через розробку та пропонування різнорівневих програм; забезпечення поєднання теоретичної та практичної підготовки, значний рівень практичної

спрямованості програм; врахування інтересів здобувачів при виборі навчальних компонент, превалювання практичних і спеціалізованих дисциплін (в порівнянні з теоретичними); можливість вибору профільних курсів та формування індивідуальної траєкторії для здобувачів; використання активних методів навчання, спрямованих на формування професійного мислення майбутніх фахівців; створення творчої атмосфери на заняттях, залучення здобувачів до різноманітних творчих конкурсів, в тому числі у позанавчальний час; значна увага до проектно-діяльності; застосування критики як методу оцінювання результатів освітньої діяльності; використання інформаційно-комунікаційних технологій; підвищення рівня самостійності й відповідальності студентів, зростання часу на самостійну роботу здобувачів та приділення значної уваги формам та методам її організації; створення умов для академічної мобільності здобувачів.

Зазначимо, що такий підхід сприяє вдосконаленню фахової підготовки майбутніх викладачів дизайну, розкриттю творчого потенціалу, формуванню індивідуального професійного стилю та підвищенню їх конкурентоспроможності на ринку праці, закладає відповідний базис для можливостей подальшого кар'єрного зростання.

Проте, врахування означених напрямів в процесі модернізації вітчизняної вищої освіти представляється на основі критичного аналізу та потребує коригування змісту програм підготовки майбутніх викладачів дизайну, вдосконалення педагогічних технологій, форм і методів навчання та оцінювання результатів, що складатиме перспективи подальших досліджень.

Використана література:

1. Вдовченко В.В. Формування тезауруса з основ дизайну у системі неперервної художньо-проектної освіти: пропедевтичний рівень. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*: збірник наукових праць. 2015. Вип. 1 (5). С. 136–151.
2. Ніколаєва Т.В., Шафранська Т.В., Ніколаєва Т.І. Національні традиції як основа підготовки фахівців із дизайну одягу. *Мистецтвознавство. Технічні науки*. 2019. № 1. С. 140–149.
3. Антонович С.А. Дослідження синтезу дизайну і технологій у системі неперервної дизайн-освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. 2011. № 2. С. 205–213.
4. Прищенко С.В. Специфіка художньо-проектної культури та становлення дизайнової освіти. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*: зб. наук. праць. 2013. Вип. 30. С. 336–343.
5. Тягун В. М. Дизайн як проектна складова підготовки майбутніх вчителів початкових класів з трудового навчання *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2011. Вип. 20. С. 155–157.
6. Blair B. Does the Studio Crit still have a Role to Play in 21st – Century Design Education and Student Learning, In Proc 3rd International CLTAD Conf. Centre for Learning and Teaching in Art & Design, Enhancing Curricula, Lisbon, Portugal, 2006, p. 45–53.
7. Davies A. Enhancing the Design Curriculum through Pedagogic Research. In Proc 1st International CLTAD Conf. Center for Learning and Teaching in Art and Design, Enhancing Curricula, London, UK, 2002. 167 p.
8. Дерев'яно Н.В. Вітчизняний та зарубіжний досвід формування професійного мислення дизайнера у процесі фахової підготовки. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. №2 (25). С. 116–124.
9. Дяченко А. Підготовка фахівців з національного дизайну в зарубіжних закладах вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 5–15.
10. Sara R. Sharing and Developing Studio Practice: a Cross-disciplinary Study comparing Teaching and Learning approaches in the Art and Design Disciplines. In Proc.3rd International CLTAD Conf. Center for Learning and Teaching in Art and Design, Enhancing Curricula, Lisbon, Portugal, 2006, p. 77–82.
11. Фурса О.О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в теорії і практиці профільних вищих навчальних. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2013. Вип. 3. С. 172–180.

References:

1. Vdovchenko, V.V. (2015). Formuvannya tezaurusu z osnov dyzainu u systemi neperervnoi khudozhno-proektnoi osvity: propedevtychnyi riven [Formation of the thesaurus from the basics of design in the system of continuous art and design education: propaedeutic level]. *Pedahohichni innovatsii u fakhovii osviti: zbirnyk naukovykh prats*, 1 (5), 136–151. [in Ukrainian].
2. Nikolaieva, T.V., Shafranska, T.V., Nikolaieva, T.I. (2019). Natsionalni tradytsii yak osnova pidhotovky fakhivtsiv iz dyzainu odiahu [National traditions as a basis for training fashion design specialists]. *Mystetstvoznavstvo. Tekhnichni nauky*, 1, 140–149. [in Ukrainian].
3. Antonovych, Ye.A. (2011). Doslidzhennia syntezu dyzainu i tekhnolohii u systemi neperervnoi dyzain-osvity [Research on the synthesis of design and technologies in the system of continuous design education]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. Volodymyra Hnatiuka. Serii: Mystetstvoznavstvo*, 2, 205–213. [in Ukrainian].
4. Pryshchenko, S.V. (2013). Spetsyfika khudozhno-proektnoi kultury ta stanovlennia dyzainosvity [The specifics of art and design culture and the formation of design education]. *Aktualni problemy istorii, teorii ta praktyky khudozhnoi kultury: zb. nauk. prats*, 30, 336–343. [in Ukrainian].
5. Tiahur, V. M. (2011). Dyzaun yak proektna skladova pidhotovky maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv z trudovoho navchannia [Design as a project component of training of future primary school teachers on labor training]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*, vyp. 20, s. 155–157. [in Ukrainian].
6. Blair, B. (2006), Does the Studio Crit still have a Role to Play in 21st – Century Design Education and Student Learning, In Proc 3rd International CLTAD Conf. Centre for Learning and Teaching in Art & Design, Enhancing Curricula, Lisbon, Portugal, p. 45–53.
7. Davies, A. (2002). Enhancing the Design Curriculum through Pedagogic Research. In Proc 1st International CLTAD Conf. Center for Learning and Teaching in Art and Design, Enhancing Curricula, London, UK, 167 p.

8. Derevianko, N.V. (2015). Vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid formuvannia profesiinoho myslennia dyzainera u protsesi fakhovoi pidhotovky [Domestic and foreign experience in the formation of the designer's professional thinking in the process of professional training]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, №2 (25), s. 116–124. [in Ukrainian].
9. Diachenko, A. (2020). Pidhotovka fakhivtsiv z natsionalnoho dyzainu v zarubizhnykh zakladakh vyshchoi osvity [Training specialists in national design in foreign institutions of higher education]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, № 2, s. 5–15. [in Ukrainian].
10. Sara, R. (2006). Sharing and Developing Studio Practice: a Cross-disciplinary Study comparing Teaching and Learning approaches in the Art and Design Disciplines. In Proc.3rd International CLTAD Conf. Center for Learning and Teaching in Art and Design, Enhancing Curricula, Lisbon, Portugal, p. 77–82.
11. Fursa, O.O. (2013). Tendentsii rozvytku dyzain-osvity v teorii i praktytsi profilnykh vyshchykh navchalnykh [Trends in the development of design education in the theory and practice of specialized higher education]. *Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka*, vyp. 3, s. 172–180. [in Ukrainian].

Vaskevych O. Study of abroad experience of design teacher training

The article proves that the integration of the country into the world educational space places new demands on higher education institutions for the future professional and pedagogical activities of the graduates. The expediency of researching the experience of leading foreign education institutions and analyzing their achievements for the adaptation of global pedagogical practices of training design teachers to domestic conditions was noted. The experience of training future design teachers in European countries (Great Britain, Germany, Norway, Italy) and the USA was studied. Specific features, which are determined by the national features of the construction of the design education system, as well as common features, are determined. Based on the results of the research, the areas that are of interest in the context of the modernization of the domestic system of higher education in the field of design teacher training have been formed. Namely: active implementation of the mechanism of dual education; creating conditions for obtaining continuous education and ensuring continuity between different degrees through the development of multi-level programs; combination of theoretical and practical training, increased attention to the practical orientation of programs; taking into account the interests of applicants when choosing educational components, the prevalence of practical and specialized disciplines; the possibility of choosing specialized courses and forming an individual trajectory for applicants; the use of active learning methods aimed at forming the professional thinking of future specialists; creation of a creative atmosphere in classes, involvement of winners in various creative competitions; significant attention to project activities; use of information and communication technologies; the use of criticism as a method of evaluating the results of educational activity; increasing the level of independence and responsibility of students, increasing the time for independent work of applicants and paying significant attention to the forms and methods of its organization. It is noted that such vectors of education improvement (under the conditions of adaptation) will contribute to the improvement of the quality of professional training of future design teachers, the disclosure of their creative potential.

Key words: professional education, design teachers, foreign experience, higher education institution, pedagogical technologies, professional activity, project method, educational process.

UDC 378,147:81'4

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.05>

Havrylenko K. M., Prykhodko D. S.

DEFINITION OF INTERNET DISCOURSE IN MODERN LINGUISTICS

The article analyzes the rapid development of Internet linguistics including syntax, semantics, morphology, transmission methods, psycholinguistics, as well as Internet communication as a new type of Internet discourse. The article is devoted to the analyses of linguistic studies of the term Internet discourse and presents different approaches to the interpretation of the term in the linguistic literature analyzing some constitutive features of Internet communication that confirm the validity of the selection of the discourse type.

Internet linguistics is based on the experience of traditional linguistics and has interests in several areas of research from general studies of the Internet language functioning to sociolinguistic and pragmatic studies. The Internet linguistics terminology features an established system of terms, which became the cognitive basis for the rapid development of Internet linguistics' conceptual apparatus including Internet communication, Internet discourse, virtual linguistic personality, virtual reality, hypertext, and others.

The article studies different aspects of the opposition of text and discourse presented in numerous scientific works and points out the fundamental difference between a discourse and a text, an individual-personal level is opposite to dialogue leading to the opposition of the Self to other participants in communication. Special attention is paid to the explanation of the specifics of Internet discourse, where the Internet is described as a communication platform and a complex socio-technical system without clear boundaries.

It is emphasized that the combination of discourse and the Internet helps to conclude the concept of Internet discourse as a special type of communication carried out through the Internet and is a channel of communication and information exchange between communication participants. Internet discourse attracts great research interest in linguistic studies emphasizing the computer-mediated nature of Internet discourse since the Internet has a huge direct impact on modern languages and is